

Vec C-560/20

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

26. október 2020

Vnútroštátny súd:

Verwaltungsgericht Wien

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

25. september 2020

St'ážovatelia:

CR

GF

TY

Dotknutý orgán:

Landeshauptmann von Wien

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Udelenie povolenia na pobyt

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad práva Únie, najmä smernice 2003/86/ES, článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálne otázky

I. Môžu sa rodičia (štátni príslušníci tretích krajín) utečenca, ktorý svoju žiadosť o azyl podal ako maloletá osoba bez sprievodu a ktorému bol azyl priznaný ešte ako maloletej osobe, aj naďalej odvolávať na článok 2 písm. f) v spojení s článkom 10 ods. 3 písm. a) smernice Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny, ak tento utečenec po priznaní azylu, ale počas konania o vydaní povolenia na pobyt pre jeho rodičov, dosiahol plnoletosť?

II. Ak je odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku kladná: Je v takomto prípade nevyhnutné, aby rodičia štátneho príslušníka tretej krajiny dodržali lehotu na podanie žiadosti o zlúčenie rodiny uvedenú v bode 61 rozsudku Súdneho dvora z 12. apríla 2018, C-550/16, A a S „v zásade [...] v lehote troch mesiacov odo dňa, kedy bola dotknutá maloletá osoba uznaná za utečenca“?

III. Ak je odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku kladná: Má sa plnoletej sestre uznaného utečenca, ktorá je štátnou príslušníčkou tretej krajiny, priamo na základe práva Únie vydať povolenie na pobyt, ak by rodičia utečenca pri odmietnutí udeliť povolenie na pobyt plnoletej sestre utečenca fakticky boli nútení vzdať sa svojho práva na zlúčenie rodiny podľa článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86/ES, keďže plnoletá sestra tohto utečenca si z dôvodu svojho zdravotného stavu bezpodmienečne vyžaduje nepretržitú starostlivosť svojich rodičov a preto nemôže v krajine pôvodu zostať sama?

IV. Ak je odpoveď na druhú prejudiciálnu otázku kladná: Aké kritériá sa majú uplatniť pri posúdení včasnosti v tom zmysle, či takáto žiadosť o zlúčenie rodiny bola podaná „v zásade“ v lehote troch mesiacov v zmysle úvah uvedených v bode 61 rozsudku Súdneho dvora z 12. apríla 2018, C-550/16, A a S?

V. Ak je odpoveď na druhú prejudiciálnu otázku kladná: Môžu sa rodičia utečenca naďalej odvolávať na svoje právo na zlúčenie rodiny podľa článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86/ES, ak medzi dňom, kedy bolo maloletej osobe priznané postavenie utečenca, a ich žiadosťou o zlúčenie rodiny uplynuli tri mesiace a jeden deň?

VI. Môže členský štát v konaní o zlúčení rodiny podľa článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86/ES od rodičov utečenca v zásade vyžadovať, aby splnili podmienky podľa článku 7 od. 1 smernice 2003/86/ES?

VII. Závisí požadovanie splnenia podmienok uvedených v článku 7 ods. 1 smernice 2003/86/ES v súvislosti so zlúčením rodiny podľa článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86/ES od toho, či v zmysle článku 12 ods. 1 tretieho pododseku smernice 2003/86/ES bola žiadosť o zlúčenie rodiny podaná v lehote troch mesiacov po priznaní postavenia utečenca?

Uvádzané predpisy Spoločenstva

ZFEÚ, najmä článok 20

Smernica Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny, najmä články 2, 4, 7 a 9

Uvádzané predpisy medzinárodného práva

Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článok 8

Uvádzané vnútroštátne predpisy

Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz (zákon o usadzovaní a pobyte, ďalej aj „NAG“), najmä § 2, 11 a 46

Asylgesetz – AsylG (zákon o azyle), najmä § 34 a 35

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Pred správnym súdom prebiehajú tri konania o udelení povolení na pobyt podľa § 46 ods. 1 bodu 2 NAG. Tieto tri konania sa týkajú rodičov (CR a GF), respektíve plnoletej sestry (TY) utečenca RI, ktorému bolo postavenie utečenca priznané v Rakúsku. Žiadatelia vo svojich žiadostiach žiadajú o zlúčenie rodiny s RI. Všetci menovaní sú sýrskymi štátnymi príslušníkmi.
- 2 RI prišiel do Rakúska 31. decembra 2015 ako maloletý bez sprievodu a 8. januára 2016 podal žiadosť o medzinárodnú ochranu. Rozhodnutím Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Spolkový úrad pre cudzinecké a azylové záležitosti, Rakúsko) z 5. januára 2017, ktoré sa podľa rakúskeho práva stalo právoplatným 2. februára 2017, bolo RI priznané postavenie utečenca.
- 3 Dňa 6. apríla 2017 podali CR, GF a TY žiadosti o zlúčenie rodiny podľa § 35 AsylG. Tieto žiadosti boli rozhodnutím rakúskej ambasády v Damasku, ktoré bolo

doručené 29. mája 2018, zamietnuté, keďže RI medzitým dosiahol plnoletosť. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 26. júna 2018.

- 4 Mailom z 11. júla 2018 podali CR, GF a TY predmetné žiadosti o zlúčenie rodiny podľa § 46 ods. 1 bodu 2 NAG a odvolali sa pritom na ich práva vyplývajúce zo smernice 2003/86/ES, respektíve, pokiaľ šlo o TY, z článku 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tieto žiadosti boli rozhodnutím Landeshauptmann von Wien (predseda vlády spolkovej krajiny Viedeň, Rakúsko) z 20. apríla 2020 zamietnuté, keďže žiadosti neboli podané „v lehote troch mesiacov od priznania postavenia utečenca“. Proti týmto rozhodnutiam bola včas podaná prípustná sťažnosť, ktorá bolo na rozhodovanie predložená Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň, Rakúsko). Súd rozhodujúci v spojených veciach o sťažnosti 3. septembra 2020 vykonal verejné pojednávanie.
- 5 Na základe výsledkov zisťovania je isté, že sťažovatelia CR, GF a TY nevedeli preukázať nárok na štandardné ubytovanie v Rakúsku, na zdravotné poistenie s plnením v Rakúsku a na trvalé a pravidelné príjmy. Ďalej sa zistilo, že TY trpí mozgovou obrnou a je natrvalo odkázaná na invalidný vozík, ako aj na pomoc pri prijímaní potravy a každodennej telesnej hygiene. V zásade sa o ňu stará jej matka CR a okrem toho nemôže využiť žiadne sociálne služby v jej súčasnom bydlisku. V Sýrii by nemohla ostať sama bez rodičov.

Základné argumenty účastníkov konania vo veci samej

- 6 Sťažovatelia na Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) z rozsudku A a S, bod 34, odvodzujú, že pri žiadosti o zlúčenie rodiny podľa článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86/ES sa od žiadateľov nemôžu požadovať dôkazy uvedené v článku 7 ods. 1 smernice 2003/86/ES, ktoré sú vyžadované podľa rakúskeho práva.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu

- 7 V predmetnom konaní podľa Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) v podstate vzniká otázka, či žiadatelia môžu zo smernice 2003/86/ES odvodiť práva, hoci utečenec RI medzitým dosiahol plnoletosť. V rozsudku A a S Súdny dvor uviedol, že za „maloletého“ v zmysle článku 2 písm. f) v spojení s článkom 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86/ES sa musí považovať štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorý bol mladší ako 18 rokov v čase vstupu na územie členského štátu a podania žiadosti o azyl v tomto štáte, ale ktorý počas konania o azyle dosiahol plnoletosť a následne mu bolo priznané postavenie utečenca.
- 8 V predmetnom prípade však štátny príslušník tretej krajiny nedosiahol plnoletosť, ako v situácií, ktorá je základom rozsudku A a S, počas konania o azyle, ale až počas konania o zlúčení rodiny v zmysle článku 10 ods. 3 písm. a) smernice

2003/86/ES. S prihliadnutím na odôvodnenia Súdneho dvora v rozsudku A a S je pre Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) pravdepodobné, že odôvodnenia v uvedenom rozsudku sa majú aplikovať na také prípady ako predmetné (aj odôvodnenia v rozsudku Súdneho dvora Európskej únie zo 16. júla 2020, C-133/19, B.M.M. a i., poukazujú na to, že v kontexte smernice 2003/86/ES sa na plnoletosť dosiahnutú počas prebiehajúceho konania v zásade neprihliada, ale skôr sa má vychádzať z neplnoletosti v okamihu podania žiadosti). Keďže však, pokiaľ je to pre Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) známe, k tomu doteraz neexistuje judikatúra Súdneho dvora, položil prvú prejudiciálnu otázku.

- 9 Ak je odpoveď na túto otázku kladná, vzniká podľa Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) následne otázka, či úvahy uvedené v rozsudku A a S v bode 61, podľa ktorých žiadosť o zlúčenie rodiny podaná na základe článku 10 ods. 3 písm. a) uvedenej smernice musí byť v takejto situácii v zásade podaná v lehote troch mesiacov odo dňa, kedy bola dotknutá „maloletá osoba“ uznaná za utečenca, sa aplikujú v predmetnej situácii (druhá prejudiciálna otázka). Keďže v predmetných prípadoch sa plnoletosť dosiahla po uznaní postavenia utečenca, bolo by možné, že takáto lehota začne plynúť až od okamihu plnoletosti utečenca a tým žiadosť o zlúčenie rodiny podľa článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86/ES, ktorá bola podaná v okamihu, kedy bol utečenec ešte maloletý, je v každom prípade podaná včas; a to bez ohľadu na to, v akej časovej súvislosti je podanie žiadosti k okamihu priznania azylu.
- 10 Ak je odpoveď na druhú otázku kladná, nie je pre Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) z judikatúry Súdneho dvora zrejmé, podľa akých kritérií sa má posúdiť dodržanie lehoty v dĺžke „v zásade“ troch mesiacov (štvrtá prejudiciálna otázka).
- 11 V predmetných sťažnostiach uplynuli medzi okamihom priznania azylu pre maloletého a žiadosťami o zlúčenie rodiny podľa článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86/ES tri mesiace a jeden deň. Podľa Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) vzniká otázka, či je tým dodržaná lehota v dĺžke „v zásade“ troch mesiacov, ktorá je uvedená v rozsudku A a S v bode 61.
- 12 V tejto súvislosti vychádza Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) z toho, že žiadateľom nie je možné vyčítať, že podali opravný prostriedok podľa § 35 AsylG, ktorý bol v čase podania žiadosti o zlúčenie rodiny podľa rakúskeho práva opodstatnený, a ktorý bol následne z dôvodu medzičasom dosiahnutej plnoletosti utečenca zamietnutý, keďže žiadatelia prirodzene nemali žiaden vplyv na okamih vybavenia ich žiadostí. Predmetné ďalšie žiadosti o zlúčenie rodiny podľa § 46 ods. 1 bodu 2 NAG boli podané napokon bezodkladne po zamietnutí žiadostí podľa § 35 AsylG, takže Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) tu nevidí zmeškanie lehoty a otázka, či žiadosti o zlúčenie rodiny boli v zásade podané v lehote troch mesiacov od priznania azylu, sa teda týka len prvého podania žiadostí o zlúčenie rodiny podľa § 35 AsylG tri mesiace a jeden deň po priznaní azylu pre maloletú osobu.

- 13 Podľa Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) nie je z rozsudku A a S v bode 34 ako ani z iných častí zrejme, že v prípade žiadosti o zlúčenie rodiny podľa článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86/ES sa od žiadateľov nesmú požadovať dôkazy uvedené v článku 7 ods. 1 smernice 2003/86/ES (pozri vyššie bod 6). Článok 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86/ES garantuje zlúčenie rodiny prvostupňovým príbuzným v priamej vzostupnej línii bez ohľadu na podmienky uvedené v článku 4 ods. 2 písm. a). To znamená, že nie je nevyhnutné, aby prvostupňoví príbuzní v priamej vzostupnej línii boli závislí od garanta a nemali náležitú rodinnú podporu v krajine pôvodu. Z akého dôvodu sa však požiadavky stanovené v článku 7 smernice 2003/86/ES neuplatnia na zlúčenie rodiny podľa článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86/ES, nie je pre Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) zrejme ani zo znenia tohto ustanovenia, ani zo systematiky smernice o zlúčení rodiny (pozri naopak zlúčenie rodiny podľa článku 4 ods. 1 smernice 2003/86/ES, pre ktoré je podľa článku 12 ods. 1 pododseku 1 smernice 2003/86/ES uplatnenie článku 7 smernice 2003/86/ES výslovne vylúčené). Práve toho sa týka štvrtá prejudiciálna otázka.
- 14 Podľa Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) je ďalej nejasné, či požadovanie takýchto dôkazov závisí od toho, či žiadosť o zlúčenie rodiny bola podaná v lehote troch mesiacov po priznaní postavenia utečenca, ako je stanovená v článku 12 ods. 1 pododseku 3 smernice 2003/86/ES. Tam uvedená lehota by sa vo svojej systematickej súvislosti z dôvodu odkazu v pododseku 1 mohla týkať len rodinných príslušníkov uvedených v článku 4 ods. 1 smernice 2003/86/ES. Ustanovenie by sa však dalo chápať aj tak, že sa v zásade uplatní na každú žiadosť o zlúčenie rodiny (v tomto smere by sa dal chápať aj rozsudok Súdneho dvora, C-380/17, KB, body 46 a 47), preto siedma prejudiciálna otázka smeruje na objasnenie výkladu článku 12 ods. 1 tretieho pododseku smernice 2003/86/ES.
- 15 Rakúske právo nezahŕňa sestru garanta ako rodinnú príslušníčku. V tejto súvislosti Rakúsko nevyužilo možnosť článku 10 ods. 2 smernice 2003/86/ES. Sťažovatelia na Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) argumentujú tým, že starostlivosť o plnoletú sestru nie je v krajine pôvodu zaistená, v krajine pôvodu nežijú žiadni ďalší príbuzní a sestra je preto bezpodmienečne odkázaná na ďalšiu starostlivosť jej rodičov.
- 16 Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) z tejto situácie odvodzuje, že rodičia garanta, ktorí podali žiadosť, by v skutočnosti boli nútení vzdať sa svojich prípadných práv na zlúčenie rodiny vyplývajúcich z článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86/ES, ak by povolenie na pobyt nebolo zároveň udelené aj sestre garanta.
- 17 Súdny dvor vo svojej doterajšej judikatúre k článku 20 ZFEÚ (vec C-34/09, Zambrano, vec C-256/11, Dereci, vec C-133/15, Chavez-Vilchez, a i.) uviedol, že zamietnutie pobytu pre príslušníka tretej krajiny môže byť neprípustné, ak by takéto zamietnutie pobytu malo za následok, že občania Únie, by boli prinútení opustiť územie Únie. Za týchto podmienok by teda uvedení občania Únie nemohli vykonávať podstatu práv vyplývajúcich z ich statusu občana Únie. Z pohľadu

Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) sa ale doterajšia judikatúra Súdneho dvora týka na jednej strane len občianstva Únie a na druhej strane len situácií, v ktorých je príslušník tretej krajiny nútený opustiť územie Európskej únie, ale nie takých, v ktorých mu je zamietnutý príchod.

- 18 V predmetných sťažnostiach nie sú obsiahnutí občania Únie, porušenie podstaty článku 20 ZFEÚ teda neprichádza do úvahy. Predsa sa ale dá argumentovať, že žiadateľom CR a GF, pokiaľ im prináleží právo na zlúčenie rodiny podľa smernice 2003/86/ES, je v prípade zamietnutia práva na pobyt voči ďalšej osobe v skutočnosti znemožnený nárok na zlúčenie rodiny, ktorý im priznáva právo Únie. Z pohľadu Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň) sa môžu odôvodnenia k článku 20 ZFEÚ uvedené v citovaných rozsudkoch Súdneho dvora preniesť na uplatnenie práva na zlúčenie rodiny podľa článku 10 ods. 3 písm. a) smernice 2003/86/ES, a preto tretia prejudiciálna otázka smeruje k tomu, či takéto *de facto* donútenie môže rozšíriť pôsobnosť smernice 2003/86/ES na ďalšie osoby.
- 19 V tejto súvislosti je potrebné vziať do úvahy, že podľa rakúskeho práva prichádza do úvahy udelenie práva na pobyt plnoletej sestre garanta napriek nesplneniu zákonných podmienok z naliehavých dôvodov súkromného a rodinného života v zmysle článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Priamy nárok odvodený z práva Únie na udelenie práva na pobyt by však mohol presahovať rámec ochrany v článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a preto sa predložená otázka na riešenie predmetnej sťažnosti v súvislosti so sestrou garanta javí ako nevyhnutná.